

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 09.12.1998
COM(1998) 726 def.

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE
AAN DE RAAD EN HET EUROPEES PARLEMENT

**OVER NIEUWE MAATREGELEN TER
BESTRIJDING VAN DE VROUWENHANDEL**

ALGEMENE INLEIDING

ACHTERGROND

Eind 1996 publiceerde de Europese Commissie haar eerste mededeling over "vrouwenhandel voor seksuele exploitatie"¹. Sederdien is de bezorgdheid van de publieke opinie, alsook de internationale samenwerking ter bestrijding van dit verschijnsel sterk toegenomen.

Met name de Europese instellingen (de Raad, het Parlement en de Commissie) en de Europese NGO's hebben een actieve bijdrage geleverd om het algemene bewustzijn met betrekking tot deze onaanvaardbare schending van de mensenrechten van vrouwen te vergroten. Hiertoe werden enkele initiatieven gelanceerd, hetzij op Europees niveau, hetzij in samenwerking met partners in derde landen en met gespecialiseerde organisaties.

Ondanks deze ongekend intensieve inspanningen zijn er talrijke aanwijzingen dat vrouwen nog steeds in groten getale de EU-lidstaten en andere ontwikkelde landen worden binnengesmokkeld. Vaak worden zij tot prostitutie gedwongen, onder omstandigheden die dikwijls vergelijkbaar zijn met slavernij. De meeste vrouwen komen uit de kandidaatlanden of worden via deze landen binnengesmokkeld. De organisatoren zijn vaak professionele criminele organisaties. Er worden onophoudelijk nieuwe netwerken opgezet en de werkmethoden van de betrokken organisaties worden steeds meedogenlozer. Deze ontwikkeling is bijzonder zorgwekkend voor de Europese Unie.

In de afgelopen twee jaar hebben projecten in het veld, de multidisciplinaire uitwisseling van informatie tussen deskundigen en onderzoekswerkzaamheden geresulteerd in een betere kennis van dit soort georganiseerde criminele activiteiten. Hierdoor konden enkele tekortkomingen in de huidige aanpak worden geïdentificeerd.

Deze nieuwe mededeling beoogt:

- te bewerkstelligen dat de kwestie van vrouwenhandel met het oog op seksuele uitbuiting hoog op de politieke agenda van de EU blijft staan en dat lidstaten worden aangemoedigd ten volle aan hun wettelijke verplichtingen te voldoen;
- de samenwerking op internationaal en Europees niveau te versterken, en daarbij zowel de regeringen als de NGO's in de landen van herkomst, transit en bestemming te betrekken;
- een multidisciplinaire aanpak te versterken, waarbij de nadruk wordt gelegd op preventie, onderzoek, strafrechtelijke vervolging en daadwerkelijke veroordeling van de handelaren, alsmede op slachtofferhulp;
- in de context van het toetredingsproces een duidelijke boodschap te richten tot de kandidaatlanden, waarin deze worden gewezen op de noodzaak om maatregelen op nationaal niveau te nemen en nu reeds met de EU te gaan samenwerken op dit terrein.

¹ COM(96)567 def. van 20.11.1996.

Deze mededeling volgt op het verzoek van het Europees Parlement om vóór eind 1998 verslag uit te brengen over de vorderingen die zijn gemaakt sedert de publicatie van de eerste mededeling van 1996 (Waddington-verslag van 27.11.1997). Daarom beoogt deze mededeling:

- een overzicht te geven van de huidige stand van zaken met betrekking tot de bestrijding van vrouwenhandel en eventuele hiaten vast te stellen;
- de diverse betrokken partijen - naast een intensivering van de lopende maatregelen - een reeks nieuwe gerichte initiatieven voor te stellen.

TOEPASSINGSGEBIED

In haar mededeling van 1996 definieerde de Commissie vrouwenhandel als het transporteren van vrouwen vanuit derde landen naar de Europese Unie (eventueel met inbegrip van aansluitende verplaatsingen tussen de lidstaten) met de bedoeling hen seksueel uit te buiten. Voorts wees zij erop dat vrouwen de Unie op legale² of illegale wijze kunnen binnenkomen.

Bovendien constateerde de Commissie het volgende:

"Bij vrouwenhandel voor seksuele exploitatie gaat het om vrouwen die intimidatie en/of geweld van de kant van hun handelaren hebben ondergaan. Of er aanvankelijk sprake was van instemming, hoeft niet relevant te zijn: sommige vrouwen komen in de vrouwenhandel terecht, in de wetenschap dat ze in de prostitutie zullen gaan werken; vervolgens worden hun fundamentele mensenrechten echter geschonden, in omstandigheden die veel weg hebben van slavernij."³

De Commissie is van oordeel dat deze - weliswaar niet volmaakte - definitie de belangrijkste elementen van vrouwenhandel bestrijkt⁴. Het is echter belangrijk dat rekening wordt gehouden met nieuwe ontwikkelingen; daarom moet de definitie worden uitgebreid tot vrouwen die naar het buitenland worden gesmokkeld en die daar worden gedwongen tot andere vormen van commerciële seks dan prostitutie, en tot vrouwen die met het oog op commerciële seksuele uitbuiting tot een huwelijk worden gedwongen.

² De vrouwen kunnen namelijk afkomstig zijn uit landen waarvan de staatsburgers geen visum nodig hebben om het grondgebied van een lidstaat voor een kort verblijf te mogen betreden. Voorts bestaat de mogelijkheid dat zij over een visum voor een kort verblijf of zelfs over een werkvergunning voor langere tijd beschikken. Een dergelijke werkvergunning kan in feite een dekmantel voor prostitutie zijn.

³ Deze omschrijving gaat grotendeels terug op die in het gemeenschappelijk optreden van 24 februari 1997 ter bestrijding van mensenhandel en seksuele uitbuiting van kinderen (97/154/JBZ; PB L 63 van 04.03.1997, blz. 2).

⁴ Net als in de eerste mededeling wordt hier geen aandacht besteed aan vrouwen die naar een ander land reizen om daar als prostituee te gaan werken zonder dat zij daartoe door een derde zijn gedwongen. Er wordt evenmin aandacht besteed aan arbeidskrachten die bestemd zijn voor de "zwarte markt" in andere sectoren binnen de Europese Unie.

RECENTE ONTWIKKELINGEN IN DE VROUWENHANDEL

Hoewel het verzamelen van statistische gegevens op dit terrein nog steeds problemen oplevert, zijn de meeste personen en instanties die bij de bestrijding van de vrouwenhandel zijn betrokken, het erover eens dat het verschijnsel zich steeds verder uitbreidt. De traditionele stroom tussen bepaalde regio's in de Derde Wereld (Noord- en Midden-Afrika, Latijns-Amerika, Azië) en landen van bestemming in het westen bestaat nog steeds. De meest opvallende - en verontrustende - ontwikkeling betreft evenwel de toename van het aantal vrouwen die vanuit Midden- en Oost-Europese landen de Europese Unie worden binnengesmokkeld. De meeste van deze landen zijn volgens hun eigen rechtshandavingsinstanties zowel landen van herkomst en transit geworden als landen van bestemming. Een groot aantal vrouwen uit de Nieuwe Onafhankelijke Staten wordt via de kandidaatlanden naar de lidstaten van de EU doorgesluist. Alle lidstaten worden - in uiteenlopende mate - door de vrouwenhandel geraakt.

Rechtshandavingsfunctionarissen van diverse lidstaten hebben tevens vastgesteld dat omvangrijke criminele netwerken hun aandacht naar dit terrein verleggen. Er lijken banden met andere vormen van criminaliteit te bestaan. De hoge winsten van criminele organisaties die zich met vrouwenhandel bezighouden, lokken onmiskenbaar witwasactiviteiten uit en brengen dikwijls de oprichting van mantelondernemingen mee die wettige activiteiten ontplooiën. Voorts is uit bepaalde bronnen vernomen dat vrouwen die het slachtoffer zijn van deze praktijken, in de afgelopen jaren regelmatig van de ene naar de andere lidstaat zijn overgeplaatst, teneinde de klanten van "nieuwe" prostituees te voorzien en het voor de politie of de sociale diensten moeilijker te maken slachtoffers op te sporen.

METHODEN VAN DE HANDELAREN

De aanwerving van vrouwen kan op diverse wijzen geschieden. De handelaren profiteren van de kwetsbare sociale en economische positie van de vrouwen en spiegelen hun slachtoffers grote verdiensten in het Westen voor. Het aanvaarden van een dergelijk aanbod zou niet enkel de betrokken vrouwen, maar ook hun familie ten goede komen. De vrouwen worden benaderd door middel van advertenties in kranten, waarin wordt gevraagd om danseressen, serveersters, club-hostessen, enz., of door middel van rechtstreekse aanwerving in discotheken en bars. Daarnaast maken de handelaren gebruik van huwelijksbureaus om vrouwen te lokken. Sommige vrouwen weten weliswaar dat zij als prostituee gaan werken, maar realiseren zich niet dat ze dikwijls onder erbarmelijke omstandigheden moeten werken en niet meer aan hun uitbaters kunnen ontsnappen.

Nadat de vrouwen naar het land van bestemming zijn gebracht, worden zij op verschillende manieren gedwongen als prostituee te gaan werken en/of daarmee door te gaan. Vaak moeten ze hoge schulden aflossen die verband houden met de kosten voor documentatie en vervoer, terwijl ze soms worden verplicht hun paspoort en hun geld af te geven; in andere gevallen raken ze door toedoen van hun uitbaters verslaafd aan drugs. Dikwijls worden ze met geweld bedreigd en mishandeld. Er zijn gevallen bekend van vrouwen die in bordelen werden opgesloten. Daarnaast dreigen de handelaren de familieleden van de vrouwen te vertellen dat deze in het buitenland als prostituee werken. Bovendien hebben de vrouwen het gevoel dat er geen enkele uitweg meer is

omdat zij illegaal in het betrokken land verblijven. De macht over de slachtoffers is nog groter wanneer de criminele organisaties het gehele kanaal controleren, vanaf de aanwerving, via het vervoer tot en met de concrete seksuele uitbuiting.

VOORNAAMSTE UITGANGSPUNTEN VOOR HET BELEID

Bij alle beleidsmaatregelen op dit terrein zou de verlening van hulp en bijstand aan de slachtoffers van deze ernstige en vernederende schending van de mensenrechten⁵ prioriteit moeten krijgen. Er bestaat in brede kring overeenstemming over het feit dat de vrouwenhandel nooit doeltreffend kan worden bestreden zonder een multidisciplinaire en gecoördineerde aanpak waaraan alle betrokkenen - NGO's, sociale diensten, gerechtelijke autoriteiten, rechtshandavingsinstanties en migratiediensten - deelnemen en waarbij zowel op nationaal als op internationaal niveau wordt samengewerkt. Bovendien moeten alle "onderdelen" van het handelskanaal worden bestreden (dat wil zeggen: de personen die betrokken zijn bij de aanwerving, vervoerders, uitbaters, andere tussenpersonen en klanten). Daarnaast moeten passende preventieve en repressieve maatregelen moeten worden ontwikkeld en aangepast, alsook maatregelen om de slachtoffers hulp te bieden en hen in staat te stellen hun menselijke waardigheid en integriteit te herwinnen.

Rekening houdend met deze essentiële elementen presenteerde de Commissie in haar mededeling van 1996 een aantal interdisciplinaire en sectoriële voorstellen⁶ en wees zij op de noodzaak van samenwerking met derde landen. In de aanbevelingen kwam tot uitdrukking dat de hoofdverantwoordelijkheid onveranderd bij de lidstaten berust, omdat veel onderwerpen het beste op nationaal niveau kunnen of moeten worden aangepakt. Toch is door het grensoverschrijdende karakter van deze problematiek ook actie op Europees niveau nodig, zowel op grond van het EG-Verdrag als in het kader van de derde pijler "justitie en binnenlandse zaken".

Deze tweede mededeling moet tevens worden gezien tegen de achtergrond van de meer algemene bestrijdingscampagne van de EU tegen andere ernstige vormen van grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit, zoals beschreven in het Actieplan dat de staatshoofden en regeringsleiders tijdens de Topontmoeting van Amsterdam in juni 1997 hebben goedgekeurd. Zodra het Verdrag van Amsterdam in werking is getreden, zal de Commissie beter in staat zijn om, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, een volledige "pijloverschrijdende" aanpak in de strijd tegen de vrouwenhandel te ontwikkelen. Zoals de Commissie in haar mededeling van 14 juli 1998 "Naar een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid" benadrukte, is zij voornemens haar nieuwe initiatiefrecht uit te oefenen in een geest van actieve samenwerking met de andere instellingen.

⁵ Deze aanpak strookt volledig met de werkzaamheden op het niveau van de VN, die door de EU en haar lidstaten worden gesteund (follow-up en tenuitvoerlegging van de Verklaring van Beijing en van het Actieplatform).

⁶ Op de terreinen migratie, justitiële en politieke samenwerking, sociale zaken en werkgelegenheid.

DEEL I : VERWEZENLIJkingEN EN NIEUWE INITIATIEVEN VOOR INTERDISCIPLINAIRE MAATREGELEN

I.1. : SAMENWERKING EN COÖRDINATIE

I.1.a : In de EU en tussen de lidstaten

Zowel in de context van het gemeenschappelijk optreden van 24 februari 1997⁷, als in het kader van de ministeriële verklaring van Den Haag van 3 april 1997⁸ hebben de EU en de lidstaten hun goedkeuring gehecht aan de aanpak die de Commissie in haar mededeling van november 1996 heeft voorgesteld om coördinatie en samenwerking in en tussen de lidstaten aan te moedigen.

- Het gemeenschappelijk optreden van februari 1997 bepaalt met name dat iedere lidstaat ervoor zorgt dat de activiteiten van de autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de bestrijding van mensenhandel, naar behoren worden gecoördineerd en dat er ruimte is voor een multidisciplinaire aanpak (Titel II - punt H);
- De ministeriële verklaring van Den Haag bevat aanbevelingen ter aanmoediging van de multidisciplinaire samenwerking tussen de lidstaten van de EU (II-1) en verwijst naar de mogelijkheid om nationale rapporteurs aan te stellen (III-1-4) die de regeringen regelmatig verslag uitbrengen over de doeltreffendheid van het nationale beleid voor de preventie en bestrijding van vrouwenhandel, alsook over de samenwerking tussen de nationale rapporteurs.

Ofschoon de lidstaten niet verplicht zijn officieel verslag uit te brengen over de wijze waarop zij hun verplichtingen uit hoofde van het gemeenschappelijk optreden tot eind 1999 zijn nagekomen, zijn enkele lidstaten - zoals Oostenrijk en Italië - reeds overgegaan tot de invoering van nieuwe wetgeving waarbij de bovenvermelde elementen concrete invulling krijgen. Bovendien worden NGO's in deze lidstaten betrokken bij de werkzaamheden van de diverse autoriteiten die in Titel II-I van het gemeenschappelijk optreden worden genoemd. De Commissie moedigt de lidstaten die nog geen coördinerende instanties voor de bestrijding van de mensenhandel hebben opgezet, dit alsnog te doen en de NGO's bij deze samenwerkingsmechanismen te betrekken. Voorts zal de Commissie haar eigen interne coördinatiemechanismen verbeteren teneinde een meer geïntegreerde aanpak te verzekeren⁹.

⁷ Zie PB L 63 van 04.03.1997, blz. 2 (97/154/JBZ).

⁸ Zie bijlage I van het werkdokument van de diensten van de Commissie SEC(1998)2160.

⁹ In 1996 belastte de Commissie de Task Force justitie en binnenlandse zaken met de coördinatie van haar maatregelen ter bestrijding van de vrouwenhandel.

I.1.b : Met internationale of regionale organisaties en andere partners uit derde landen

Talrijke internationale organisaties en andere lichamen hebben zich beziggehouden met de bestrijding van alle vormen van geweld tegen vrouwen of meer in het bijzonder met de strijd tegen de vrouwenhandel.

- In het kader van de VN zijn diverse belangrijke initiatieven¹⁰ gelanceerd. Bovendien heeft de VN-Commissie Misdaadpreventie en Strafrecht een begin gemaakt met een protocol inzake mensenhandel, dat tegelijk met het internationale Verdrag tegen georganiseerde transnationale criminaliteit moet worden opgesteld.
- De staatshoofden en regeringsleiders van de G8 kwamen tijdens hun topontmoeting te Birmingham van 15-17 mei 1998 overeen, beginselen op te stellen en een actieplan uit te werken ter bestrijding van de handel in vrouwen en kinderen.
- De staatshoofden en regeringsleiders van de Raad van Europa verklaarden op hun topontmoeting in oktober 1997 dat zij vastbesloten zijn de strijd aan te binden tegen de uitoefening van geweld tegen vrouwen en tegen alle vormen van seksuele uitbuiting van vrouwen. Sinds 1997 werkt een multisectorieel deskundigenteam¹¹ aan mogelijke initiatieven ter bestrijding van de handel in mensen¹².
- Ook de Internationale organisatie voor migranten (IOM) is actief geweest op dit terrein. Zij heeft diverse regionale studies naar vrouwenhandel uitgevoerd en onderzoek verricht op basis van statistische gegevens (februari 1998). Voorts is een proefproject gelanceerd betreffende een systeem voor de snelle uitwisseling van gegevens (oktober 1998). In de periode maart-juni 1998 is in Oekraïne een voorlichtingscampagne uitgevoerd (zie hieronder).
- Tot de werkzaamheden van ICPO-Interpol in verband met de bestrijding van vrouwenhandel behoren onder meer het verzamelen en uitwisselen van informatie over vrouwenhandelaren, transnationale onderzoeken en studies naar de trends, de handelwijze en de identificatie van landen die betrokken zijn bij de handelsnetwerken,

¹⁰ Zoals de werkzaamheden van de Commissie inzake de status van de vrouw; de verslagen van de speciale "rapporteurs" van de Commissie Mensenrechten en de conclusies van de zittingen 1997 en 1998 van de Economische en Sociale Raad; waarin een oproep wordt gedaan voor het promoten van een gelijkekansenbeleid (gender mainstreaming policy), voor de opzet van wettelijke kaders en voor de introductie van passende mechanismen voor rechtshandhaving en justitiële samenwerking teneinde hulp te verlenen aan vrouwen die het slachtoffer zijn geworden van geweld en van schendingen van hun mensenrechten in het algemeen, inclusief mensenhandel. Daarnaast brengt de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties deze kwesties in het bijzonder onder de aandacht door middel van een jaarlijkse resolutie.

¹¹ Voorgezeten door een vertegenwoordiger van de Stuurgroep voor gelijke kansen tussen vrouwen en mannen.

¹² Deze multisectoriële groep onderzoekt onder meer of een nieuw Verdrag inzake mensenhandel in het leven kan worden geroepen. Bovendien keurde de Parlementaire Vergadering in maart 1997 een verslag goed. In juni 1998 organiseerde de Raad van Europa een internationaal seminar over de rol van NGO's bij de bestrijding van mensenhandel.

alsook de bijwerking van de wetgeving en de organisatie van gespecialiseerde seminars¹³. Daarnaast wordt ICPO-Interpol ook betrokken bij internationale onderzoeken.

- De Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) heeft eveneens een initiatief op dit terrein gelanceerd¹⁴. Zij heeft verklaard dat de handel in vrouwen en meisjes de grenzen van de OVSE-gemeenschap overschrijdt en dat er een duidelijk verband bestaat tussen deze handel en het globale verschijnsel van de georganiseerde misdaad.

De Commissie en de EU-lidstaten hebben actief aan de werkzaamheden van de diverse werkgroepen en comités van deze internationale en regionale organisaties deelgenomen, teneinde aanvullende beleidsmaatregelen te ontwikkelen die gebaseerd zijn op de uitwisseling van informatie en ervaringen inzake lopende activiteiten en onderzoeksprojecten. Met betrekking tot de IOM heeft de Commissie twee projecten in het kader van het programma STOP gesteund (zie het onderstaande punt I.2). Voorts zijn stappen ondernomen om door middel van een proefproject te gaan samenwerken met de VN-Commissie Misdaadpreventie en Strafrecht.

In het kader van de samenwerking met de Raad van Europa zal in januari 1999 een begin worden gemaakt met het gezamenlijke project "Octopus II"; dit project beoogt het "acquis" van de Unie met betrekking tot de bestrijding van corruptie en georganiseerde misdaad in de tien kandidaatlanden van Midden- en Oost-Europa¹⁵ om te zetten en uit te voeren. Met betrekking tot de werkzaamheden van ICPO-Interpol valt op te merken dat deze organisatie thans samenwerkt met Europol (zie tevens Deel II.3: Politieële samenwerking).

- Samenwerking in de context van de transatlantische dialoog

In het kader van de transatlantische agenda is er op het gebied van de vrouwenhandel samenwerking tot stand gebracht op basis van preventiecampagnes. Besloten werd dat de EU een voorlichtingscampagne in Polen zou organiseren (die zou moeten worden uitgevoerd door "La Strada" (NGO) met voor bevordering van de democratie bestemde PHARE-middelen), terwijl de VS een campagne met steun van de IOM in de Oekraïne zouden uitvoeren (zie boven)¹⁶. De voorlichtingscampagnes begonnen in

¹³ Op 20 en 21 oktober 1998 organiseerde Interpol een internationale conferentie over vrouwenhandel, die plaatsvond te Wenen.

¹⁴ In haar verklaring van Stockholm (Stockholm, 9 juli 1996) gaf de Parlementaire Vergadering van de OVSE uitdrukking aan haar bezorgdheid over de beschamende praktijk van de handel in vrouwen en meisjes. Bovendien brachten diverse deelnemende staten en NGO's op de vierde OVSE-vergadering betreffende vraagstukken in verband met de menselijke dimensie (Warschau, 26 oktober - 6 november 1998) opnieuw de kwestie van vrouwenhandel en geweld tegen vrouwen ter sprake.

¹⁵ 1,5 miljoen ecu uit het horizontale PHARE-programma voor justitie en binnenlandse zaken + 0,9 miljoen ecu van de Raad van Europa. Ook Albanië, Kroatië, Moldavië, Rusland, de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië en Oekraïne zullen in de gelegenheid worden gesteld aan dit proces deel te nemen.

¹⁶ Het initiatief werd officieel gelanceerd in november 1997, toen het Luxemburgse Voorzitterschap een studiebijeenkomst organiseerde met deskundigen uit de 15 lidstaten en de VS, Poolse en Oekraïense autoriteiten en vertegenwoordigers van de Commissie, La Strada en de IOM. Op deze

april 1998 en eindigden officieel in juni 1998. In de praktijk gingen de activiteiten echter door tot september 1998. Gezien het succes van deze preventiecampagnes, is besloten soortgelijke campagnes ook op te zetten in andere oorsprongs- en transitlanden¹⁷.

Actiepunten lidstaten en Commissie :

- De coördinatie van de werkzaamheden in het kader van internationale en regionale organisaties bevorderen en er actief aan deelnemen.
- Gezamenlijke projecten tussen de Commissie en internationale en regionale organisaties ontwikkelen.

Actiepunt EU en Commissie :

- Verdere preventiecampagnes tezamen met de VS in derde oorsprongs- en/of transitlanden organiseren en steunen.

I.2 : VOORLICHTING, GEGEVENS, ONDERZOEK EN OPLEIDING

Een belangrijk element van de tot nu toe gemaakte vorderingen is het opzetten van een meerjarenprogramma, (STOP¹⁸), inzake financiering door de Raad. Dit programma brengt "een nieuw kader voor acties op het gebied van opleiding, voorlichting, studie en uitwisseling"¹⁹ tot stand als onderdeel van "een gecoördineerde multidisciplinaire aanpak van het probleem"²⁰. Het programma, dat door de Commissie wordt beheerd met steun van een comité waarvan de lidstaten deel uitmaken, is het enige van zijn soort op Europees niveau. Er is een begroting van 6,5 miljoen ecu voor een aanvangsperiode van vijf jaar voor uitgetrokken. Het heeft ten doel opleiding en samenwerking te bevorderen tussen de diverse personen en organisaties die zich beroepshalve bezighouden met de bestrijding van mensenhandel en seksuele uitbuiting van kinderen. Sedert 1996 zijn diverse projecten inzake vrouwenhandel gesteund²¹.

studiebijeenkomst werden de methodiek, de doelstellingen en de werkingssfeer van de 2 parallelle campagnes vastgelegd. Een verdere vergadering werd gehouden te Warschau op 13 maart 1998 teneinde de deelneming van de delegatie van de Commissie en van de lidstaten van de EU via hun ambassades en consulaten te regelen.

¹⁷ De VS organiseerden een vergadering te L'vov (Oekraïne) teneinde de voorlopige resultaten van deze beide campagnes te evalueren (zie ook deel III.1, LMOE en de NIS).

¹⁸ Gemeenschappelijk optreden 96/700/JBZ van 29 november 1996.

¹⁹ Gemeenschappelijk optreden, 5e overweging.

²⁰ Gemeenschappelijk optreden, 4e overweging.

²¹ Deze projecten hebben geleid tot de uitwisseling en overdracht van deskundige kennis en know-how, tot een vruchtbare wisselwerking tussen diverse categorieën van beroepsbeoefenaars en tot het opzetten van netwerken op Europees niveau, aangezien de Europese dimensie van de projecten een belangrijke voorwaarde is voor financiering in het kader van STOP. Voor verdere details betreffende het STOP-programma wordt verwezen naar bijlage 2 van het werkdokument van de desbetreffende Commissiediensten SEC(98)2160.

Een van de hoofdproblemen die zich op het gebied van de vrouwenhandel voordoen is het gebrek aan betrouwbare statistieken en gegevens, waardoor het moeilijk is om de werkelijke omvang van het verschijnsel te evalueren en adequate en gerichte strategieën ter bestrijding ervan uit te werken. STOP heeft daarom een belangrijke studie van de IOM gesteund, die sedert mei 1998 beschikbaar is voor het publiek²². In deze studie wordt in het bijzonder nagegaan waarom de bestaande statistieken en gegevens zozeer tekortschieten. Tot de oorzaken behoren het feit dat het verschijnsel zich in het verborgene afspeelt, dat er geen systematische vergaring van gegevens plaatsvindt, dat er in het algemeen geen sprake is van een duidelijke criminalisering van vrouwenhandel, dat begrippen en definities op het gebied van vrouwenhandel op nationaal niveau uiteenlopen en dat er een elementair gebrek bestaat aan communicatie en uitwisseling van informatie tussen instanties op nationaal niveau).

Voorlichting is van kritieke betekenis zowel voor de preventie als voor de bijstand aan slachtoffers. Aangezien preventiecampagnes worden gevoerd in landen van herkomst en van transit wordt dit aspect nader behandeld in deel III (samenwerking met derde landen). Slachtoffers van vrouwenhandel moeten toegang hebben tot informatie betreffende de mogelijkheden om hulp te zoeken. Deze informatie kan worden verstrekt via sociale diensten en diensten voor volksgezondheid en via NGO's. Het STOP-programma kan hierbij tot op zekere hoogte steun verlenen. Aangezien de NGO's ten aanzien van de slachtoffers echter een onontbeerlijke rol spelen is de Commissie van mening dat de voornaamste steun op dit gebied dient te worden verstrekt via het bestaande DAPHNE-initiatief, dat in het bijzonder bestemd is voor de activiteiten van NGO's. In dit verband heeft de Commissie op 20 mei 1998²³ een voorstel ingediend voor een formeel besluit van de Raad betreffende een communautair actieprogramma op middellange termijn voor maatregelen om in de gehele Gemeenschap steun te verlenen voor activiteiten van de lidstaten ter bestrijding van geweld tegen kinderen, jongeren en vrouwen (het programma DAPHNE) (2000-2004). De belangrijkste doelstellingen ervan zijn bijstand te verlenen voor de oprichting en ontwikkeling van netwerken en innoverende projecten van NGO's te steunen. Vrouwenhandel is een belangrijk aspect van het werkgebied van DAPHNE. Een van de behandelde onderwerpen is de voorlichting die NGO's aan de slachtoffers dienen te geven betreffende de wijze waarop zij hun rechten kunnen beschermen en steun kunnen verkrijgen van de NGO's.

Zowel uit hoofde van het STOP-programma als van het DAPHNE-initiatief kunnen voorts onderzoeksprojecten op diverse gebieden van de vrouwenhandel worden gesubsidieerd. Tot nu toe hebben slechts enkele studies betrekking gehad op het vraagstuk van de preventie, en meer in het algemeen op de oorzaken van het verschijnsel. Er dient daarom in de toekomst meer aandacht te worden besteed aan dit aspect en aan activiteiten waarbij wordt uitgegaan van de vraagzijde (klanten en potentiële klanten) bevordering van de belangstelling en bewustmaking van klanten en potentiële klanten en voorlichtingscampagnes betreffende de mensenrechten van vrouwen, wederzijds respect en gelijkheid van mannen en vrouwen, met jongeren als doelgroep.

²² Eindverslag IOM betreffende de analyse van de in de lidstaten van de EU beschikbare gegevens en statistieken inzake de mensenhandel, en met name vrouwen- en kinderhandel met het oog op seksuele uitbuiting.

²³ COM(1998)335 def.

Onderzoek naar passende technieken om illegale inhoud te bestrijden dient eveneens te worden aangemoedigd op het gebied van de nieuwe informatietechnologieën, zoals Internet, aangezien deze technologieën ook voor onwettige doelen kunnen worden gebruikt door organisatoren van vrouwenhandel²⁴.

Actiepunt NGO's :

- Na goedkeuring van het DAPHNE-programma dienen de NGO's uitgebreid gebruik te maken van dit hulpmiddel om de informatie aan de slachtoffers en informatienetwerken te stimuleren en de beste methoden en opleiding te bevorderen.

Actiepunten lidstaat en Commissie :

- De Commissie zal via haar op vrouwen gerichte voorlichtingsbeleid de aandacht vestigen op het bestaan van vrouwenhandel en haar informatie betreffende alle op bestrijding van dit euvel gerichte acties van de Commissie uitbreiden.
- De Commissie zal in overleg met de lidstaten het accent van de bestaande richtsnoeren van het STOP-programma verleggen naar de voorlichting van slachtoffers betreffende methoden om hulp te zoeken, naar specifiek onderzoek, inclusief studies betreffende het profiel van de klanten van prostituees en de diverse tussenpersonen in de mensenhandelsketen, om bij te dragen tot het ontwerpen van operationelere projecten, met name betreffende stelsels voor uitwisseling van informatie, en om een gerichtere samenwerking op opleidingsgebied te steunen.
- De Commissie zal via het STOP-programma een aantal onderzoeken bevorderen teneinde het mogelijke verband na te gaan tussen kindersekstoerisme en de ontwikkeling van de handel in zeer jonge vrouwen.

DEEL II : SPECIFIEKE AANDACHTSPUNTEN

II.1 : MIGRATIE EN AANVERWANTE VRAAGSTUKKEN

Uit de tot nu toe opgedane ervaring blijkt dat aspecten in verband met migratie (zoals visa, tijdelijke verblijfsvergunningen, controle op de binnenkomst, verblijf op het grondgebied van de lidstaten) van groot belang zijn voor de bestrijding van mensenhandel. Met name is de opleiding van ambtenaren die zich met migratie bezighouden en bijvoorbeeld verbonden zijn aan ambassades en consulaten dan wel belast zijn met het afgeven van visa van essentieel belang. Deze zou aspecten kunnen omvatten zoals methoden van communicatie met potentiële aanvragers, om hen attent te

²⁴ De EU heeft een volwaardige strategie uitgestippeld om zelfregulering op Internet te ontwikkelen en illegale inhoud te bestrijden; zie met name Aanbeveling van de Raad 098/561/EG van 24 september 1998 en het voorstel van de Commissie inzake een actieplan voor een veiliger gebruik van Internet.

maken op de gevaren en de realiteit, het opsporen van valse of vervalste documenten en voorlichting over mogelijke tactieken en netwerken van organisatoren van vrouwenhandel²⁵.

Actiepunt lidstaten en EU

- Opleidingsprojecten opzetten om vrouwenhandel te verhinderen en te bestrijden op het gebied van migratie en het opsporen van valse of vervalste documenten via de desbetreffende programma's van titel VI (ODYSSEUS en STOP).

Hoewel de ontwikkelingen op het gebied van migratie en justitiële samenwerking terwille van de duidelijkheid afzonderlijk worden behandeld zijn er sterke wisselwerkingen tussen deze beide sectoren, vooral wat betreft de bescherming van slachtoffers.

Dit verband doet zich bijzonder duidelijk voor in verband met enerzijds de behoefte aan een adequaat migratiebeleid ten opzichte van slachtoffers van mensenhandel en anderzijds het vraagstuk van een ruimere mogelijkheid voor de justitie om de schuldigen te veroordelen. Zeer vaak bevinden de slachtoffers zich illegaal in het gastland en verhindert vrees om te worden gerepatrieerd hen met de autoriteiten samen te werken tegen de organisatoren van de vrouwenhandel. Iedere belangrijke verbetering op het gebied van de vervolging van organisatoren van vrouwenhandel moet samengaan met overheidsmaatregelen die verhinderen dat de slachtoffers automatisch worden uitgewezen uit het gastland en waardoor zij worden voorzien van rechtsbijstand en passende bescherming als getuige.

Het Gemeenschappelijk optreden van februari 1997 schrijft voor dat "iedere lidstaat [verzekert] dat ... slachtoffers in een strafrechtelijke procedure getuigenis kunnen afleggen, waar zulks vereist is op grond van het strafrechtstelsel van de lidstaat, hetgeen in sommige gevallen een status van tijdelijk ingezetenschap kan inhouden". Deze bepaling houdt voor de lidstaten geen verplichting in om een tijdelijke verblijfsvergunning af te geven. Enkele lidstaten (zoals België, Italië en Nederland) hebben in feite een wettelijke of bestuursrechtelijke regeling getroffen om dit mogelijk te maken. De Commissie is ervan overtuigd dat er op dit gebied in alle lidstaten meer dient te worden gedaan. In haar mededeling van 1996 steunde de Commissie in beginsel het afgeven van tijdelijke verblijfsvergunningen ingeval slachtoffers bereid zijn als getuige op te treden in gerechtelijke procedures. Zij wenst nu een volgende stap te zetten en is bereid in 1999 een formeel wetgevingsvoorstel op dit gebied in te dienen, rekening houdend met de met de recente nationale wetgeving opgedane ervaring teneinde mogelijk misbruik van toekomstige regelingen te voorkomen.

Bovendien zal de Commission aandacht besteden aan het ruimere onderwerp van de juridische bijstand aan slachtoffers en aan stelsels ter bescherming van getuigen. De communicatie van 1999 over bijstand aan slachtoffers zal zich onder andere verdiepen in de specifieke situatie waarin slachtoffers van mensenhandel zich bevinden. Dit is van belang gezien de bijstand aan en het vertrouwen van de slachtoffers noodzakelijk is opdat

²⁵ Bij de opleiding in communicatiemethoden dient echter te worden vermeden dat de groep geïmmigreerde vrouwen als geheel wordt gestigmatiseerd.

ze kunnen getuigen tegen hun achtervolgers. Dit zou passende bescherming kunnen betekenen, zowel voor de slachtoffers als voor hun families, zodat ze in de mogelijkheid verkeren om bijvoorbeeld hun rechten te verdedigen in de rechtbank, of om informatie te kunnen verkrijgen omtrent de stand van het onderzoek, of om hulp te krijgen om te kunnen terugkeren naar hun land van herkomst.

Actiepunten Commissie :

- Indiening van een wetgevingsvoorstel in 1999 ten aanzien van tijdelijke verblijfsvergunningen voor slachtoffers die bereid zijn als getuige op te treden.
- In 1999 een mededeling uitbrengen inzake bijstand aan slachtoffers met inbegrip van slachtoffers van mensenhandel.

II.2 : STRAFWETGEVING EN JUSTITIËLE SAMENWERKING

De voornaamste vooruitgang op dit gebied wordt gevormd door de bepalingen vervat in het Gemeenschappelijk optreden van februari 1997, aangezien het hoofddoel hiervan is de strafrechtelijke bepalingen van de lidstaten en hun justitiële samenwerking in de context van de bestrijding van mensenhandel te verbeteren.

Ten aanzien van maatregelen die op nationaal niveau moeten worden genomen behelst het Gemeenschappelijk optreden de volgende hoofdpunten :

- Criminalisering van gedragingen zoals de seksuele uitbuiting van een persoon met winstoogmerk door het gebruik van dwang of misleiding of misbruik van gezag, dan wel andere vormen van druk, zodanig dat de betrokkene geen werkelijke keuzemogelijkheid heeft;
- Handel in personen met winstoogmerk, gericht op seksuele uitbuiting;
- Administratieve of strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen;
- Bestrafing van deze delicten met doeltreffende, evenredige en afschrikkende strafrechtelijke sancties²⁶.

Ten aanzien van de maatregelen om de justitiële samenwerking te verbeteren :

- De lidstaten verlenen elkaar de ruimst mogelijke justitiële medewerking bij gerechtelijk onderzoek en gerechtelijke vervolging met betrekking tot delicten op het gebied van seksuele uitbuiting en mensenhandel en zij verlenen elkaar bijstand bij de uitwisseling van desbetreffende informatie.

²⁶ Met inbegrip van vrijheidsstraffen die tot uitlevering kunnen leiden in het geval van natuurlijke personen, inbeslagneming van de instrumenten en opbrengsten van de delicten en eventueel sluiting van de inrichtingen die gediend hebben of bestemd waren voor het begaan van dergelijke delicten.

- Heroverweging van voorbehoud dat is gemaakt met betrekking tot artikel 5 van het Europees Verdrag aangaande de wederzijdse rechtshulp in strafzaken van 1959 in verband met het mogelijke vereiste van dubbele strafbaarheid, de ernst van het delict, enz. ten aanzien van repressieve maatregelen zoals huiszoeking en inbeslagneming.
- Rogatoire commissies dienen zo snel mogelijk te worden uitgevoerd, en de verzoekende lidstaat dient op de hoogte te worden gehouden van de stand van de procedure.
- Rechtstreekse doorgifte van verzoeken om bijstand tussen plaatselijk bevoegde autoriteiten in voorkomend geval.

De lidstaten dienen hun wetgevingen vóór eind 1999 te herzien en zonodig te wijzigen. Er werd echter op de informele Raad Justitie en binnenlandse zaken van oktober 1998 een politieke verbintenis aangegaan om deze termijn te verkorten.

Een van de belangrijkste problemen schijnt te zijn dat de wetgeving in de meeste lidstaten seksuele uitbuiting van vrouwen die via vrouwenhandel uit het buitenland zijn aangekomen als zodanig niet kent²⁷.

De Commissie meent echter dat passende vervolgmaatregelen op het gebied van het strafrecht en de justitiële samenwerking kunnen worden voorgesteld nadat de Raad een evaluatie heeft gemaakt van de wijze waarop de lidstaten hun verplichtingen zijn nagekomen uit hoofde van het Gemeenschappelijk optreden van februari 1997.

Voorts is de Commissie ervan overtuigd dat het belangrijk is dat de lidstaten de opstelling van het VN-protocol betreffende mensenhandel actief steunen om samenwerking op wereldniveau mogelijk te maken²⁸.

Actiepunten van de lidstaten :

- Hun standpunten ten aanzien van het toekomstige VN-protocol betreffende mensenhandel onderling naar behoren coördineren teneinde de bepalingen van dit protocol in overeenstemming te brengen, of althans verenigbaar te maken met EU-instrumenten, met name het Gemeenschappelijk optreden van februari 1997.

II.3 : POLITIËLE SAMENWERKING

In haar eerste mededeling wees de Commissie op de noodzaak om de internationale samenwerking tussen politiediensten te verbeteren teneinde te kunnen optreden tegen die

²⁷ Uit een door de Universiteit van Athene in 1998 in het kader van het STOP-programma uitgevoerde studie betreffende de wetgevende en justitiële praktijken in de lidstaten is gebleken dat er aanzienlijke verschillen bestaan in de juridische situaties tussen de lidstaten.

²⁸ Zie de conclusies van de Raad van 5 oktober 1998 volgens welke de lidstaten gemeenschappelijke standpunten dienen in te nemen zowel ten aanzien van het VN-verdrag inzake bestrijding van grensoverschrijdende georganiseerde misdaad als van de bijbehorende protocollen.

georganiseerde criminele netwerken welke beschikken over gevestigde grensoverschrijdende verbindingen. De nationale vervolgende instanties moeten echter, willen zij doeltreffend kunnen optreden, ook over adequate opsporingsbevoegdheden beschikken²⁹. Sedert november 1996 hebben diverse lidstaten reeds eenheden opgericht die gespecialiseerd zijn in de bestrijding van vrouwenhandel.

Op het gebied van de internationale samenwerking is de taak van de Europol-Drugseenheid (EDU) in september 1996 uitgebreid met de mensenhandel en is de EDU verzocht een register op te stellen van gespecialiseerde bevoegden (een lijst van contactpunten op het gebied van de rechtshandhaving). De Europol-Drugseenheid is via de verbindingsfunctionarissen van de lidstaten, die in Den Haag zijn gestationeerd, begonnen met de uitwisseling van informatie betreffende de mensenhandel³⁰. In haar werkprogramma voor 1999 heeft zij duidelijk haar voornemen te kennen gegeven hoge prioriteit toe te kennen aan deze aangelegenheid, waarbij met name de volgende initiatieven werden voorgesteld :

- Een analyse uitvoeren van de voornaamste trends in de mensenhandel en het selecteren van doelstellingen ten aanzien waarvan gemeenschappelijke onderzoeken worden ingesteld en ondersteund ten einde de belangrijkste misdadige organisaties op dit gebied te bestrijden;
- Het opzetten van een project betreffende de situatie in de staten die om toetreding hebben verzocht waaraan alle betrokken instanties zullen deelnemen (NGO's, sociale, justitiële, politie- en migratiediensten) met als hoofddoel de uitwisseling van informatie en vertrouwelijke gegevens;
- Het bijwerken van haar handboek van degelijke praktijken, politietechnieken en -methoden (in samenhang met het handboek van Interpol);
- Het uitvoeren van opleidingsprogramma inzake mensenhandel;
- Verslag uitbrengen over de situatie binnen de EU als basis voor toekomstig optreden van de EU op dit gebied van criminaliteit.

Actiepunten lidstaten, Europol en Commissie :

- De lidstaten dienen de oprichting te overwegen van gespecialiseerde of coördinatie-eenheden op het gebied van de bestrijding van mensenhandel;

²⁹ In het Gemeenschappelijk optreden van februari 1997 worden de lidstaten uitdrukkelijk verzocht voor de adequate onderzoekstechnieken en -bevoegdheden te zorgen om de delicten doeltreffend te kunnen onderzoeken en vervolgen. In haar eerste mededeling gaf de Commissie de lidstaten voorts in overweging de oprichting van gespecialiseerde eenheden van rechtshandavingsinstanties en/of van centrale nationale contactpunten te overwegen.

³⁰ De Europol-Drugseenheid heeft in maart en oktober 1998 in Den Haag voorts twee vergaderingen georganiseerd voor deskundigen op het gebied van mensenhandel, waaraan vertegenwoordigers van de lidstaten en van niet-gouvernementele organisaties deelnamen. Op de vergadering in oktober waren vertegenwoordigers van de toetredingslanden aanwezig.

- Europol dient te worden aangemoedigd nauwere praktische betrekkingen met Interpol op dit gebied aan te knopen;
- De Commissie zal via het STOP-programma en in overleg met de lidstaten de opleiding en uitwisseling van deskundige kennis bevorderen van politiefunctionarissen die zich bezighouden met de bestrijding van mensenhandel, met name op het gebied van de vrouwenhandel, en in coördinatie met Europol aanvullende methoden betreffende opleidingsvraagstukken ontwikkelen.

II.4 : SOCIALE BIJSTAND AAN SLACHTOFFERS EN WERKGELEGENHEIDSVRAAGSTUKKEN

Specifieke sociale bijstand aan slachtoffers van mensenhandel en strenger administratief toezicht op de arbeidsomstandigheden in bepaalde beroepen zijn belangrijke elementen in de bestrijding van mensenhandel. Om echter de instelling van de samenleving tegenover de seksuele uitsluiting van vrouwen te veranderen zijn preventieve maatregelen op lange termijn van kritieke betekenis. De rol van de lidstaten is van wezenlijk belang. De Gemeenschap kan echter ook zorgen voor gespecialiseerde Europese sociale en educatieve programma's en voor globale steun in het kader van haar bestaande beleid en financiële instrumenten³¹ om racisme te bestrijden en gelijkheid tussen mannen en vrouwen, het wederzijdse respect tussen mannen en vrouwen en de eerbiediging van de mensenrechten en de menselijke waardigheid te bevorderen.

II.4.a : Sociale bijstand aan slachtoffers

Vrouwen die het slachtoffer zijn van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting zijn in het algemeen afkomstig uit maatschappelijke kringen die vanuit zowel materieel als psychologisch oogpunt kwetsbaar zijn. Zij hebben in alle gevallen zware fysieke en/of psychische trauma's opgelopen gedurende de tijd dat zij werden misbruikt, en een deel van hen heeft nog steeds te kampen met gezondheidsproblemen. Het is daarom van het grootste belang dat deze slachtoffers worden geholpen zodra zij in contact komen met de NGO's en sociale diensten, zodat door het verstrekken van adequate bijstand zowel hun gezondheid als hun identiteit kunnen worden hersteld.

Deze maatschappelijk bijstand mag, zoals met name in de ministersverklaring van Den Haag werd benadrukt, niet alleen bestaan uit het beschikbaar stellen van veilige opvang- en rehabilitatiecentra teneinde de slachtoffers tegen hun belagers te beschermen, maar moet tevens vertrouwelijke medische, sociale en psychologische verzorging en rechtsbijstand omvatten. Verdere steun is tevens nodig op het gebied van herintegratie in het arbeidsproces en opleiding of repatriëring.

De Commissie is het met het Europees Parlement³² eens dat er een grote behoefte bestaat aan sociale bijstand voor de slachtoffers via NGO's³³. Deze organisaties hebben bewezen

³¹ Communautair actieprogramma op middellange termijn inzake gelijke kansen voor vrouwen en mannen (1996-2000).

³² Verslag Colombo Svevo van januari 1996

in staat te zijn innoverende methoden te ontwikkelen om slachtoffers van seksuele uitbuiting te bereiken en te helpen. Zij hebben tevens een begin gemaakt met hun eigen structurering en met samenwerking op Europees niveau. De financiële steun van de overheid is echter vaak, zowel op nationaal als op regionaal niveau, onvoldoende. Op Europees niveau dragen diverse communautaire programma's bij tot sociale hulp aan slachtoffers van mensenhandel, ook al zijn zij niet in de eerste plaats specifiek voor hulp aan deze slachtoffers bedoeld en kunnen zij, overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel, niet als een vervangingsmiddel voor optreden van de lidstaten worden beschouwd.

Zo is met name in het kader van het INTEGRA-programma, dat de integratie in het beroepsleven van de meest kansarme groepen op de arbeidsmarkt beoogt, projecten gesteund via partnerschappen tussen overheidsinstanties, NGO's, KMO's, sociale partners en verenigingen.

Ook het programma "Preventie van AIDS en bepaalde besmettelijke ziekten ..." en het programma "Gezondheidsbevordering ... op het gebied van de volksgezondheid" zijn aangeduid als nuttige programma's op het gebied van de steun aan slachtoffers van mensenhandel.

De Commissie heeft in februari 1998 een studiebijeenkomst georganiseerd in het kader van het beroepsopleidingsprogramma LEONARDO DA VINCI. Het doel van deze studiebijeenkomst (getiteld "middelen ter bevordering van de herintegratie van vrouwen die het slachtoffer zijn van mensenhandel") was de opleidingsbehoeften van de slachtoffers en degenen die belast zijn met hun sociale begeleiding en beroepsopleiding vast te stellen en netwerken op te richten. Door deze studiebijeenkomst werden de betrokkenen geholpen voorstellen te doen inzake specifieke projecten. Deze voorstellen worden op het ogenblik geselecteerd.

Voorts heeft de Commissie in het kader van het DAPHNE-initiatief (waarmee in mei 1997 van start werd gegaan; zie ook hiervoor DEEL I/I.2) steun verleend aan een aantal vernieuwende transnationale projecten op het gebied van de rehabilitatie en de herintegratie van slachtoffers. Zij heeft bijvoorbeeld de ontwikkeling aangemoedigd van WAVE 1998 (Women Against Violence in Europe) en in het bijzonder van een gegevensbank die op CD-ROM en op Internet beschikbaar is. Deze gegevensbank verschaft informatie over rehabilitatiecentra voor slachtoffers van geweld, met inbegrip van vrouwenhandel, in de Europese Unie en in een aantal aspirant-lidstaten³⁴.

Actiepunt NGO's :

- Met de steun van DAPHNE de samenwerking tussen de NGO's en de Europese netwerken in het algemeen verdiepen.

³³ Opgemerkt zij dat de meeste NGO's niet alleen gespecialiseerd zijn in de zorg voor vrouwen die het slachtoffer zijn geworden van vrouwenhandel maar ook hulp en informatie verstrekken in verband met diverse aspecten van de prostitutie (zie de niet-uitputtende lijst van NGO's per lidstaat in bijlage 3 van werkdokument van de Commissie SEC(1998)2160).

³⁴ Zie ook bijlage 1 van het werkdokument van de diensten van de Commissie SEC(1998)2160.

Actiepunten lidstaten :

- Steun verlenen voor de oprichting van opvang- en rehabilitatiecentra, wanneer dergelijke centra nog niet bestaan;
- Plaatselijke en nationale programma's voor de opleiding van personeel dat werkzaam is in de sociale sector en op het terrein van de gezondheidszorg blijven ondersteunen.

Actiepunten Commissie :

- De mogelijkheden die worden geboden door het programma INTEGRA, het programma LEONARDO DA VINCI en de programma's van de Gemeenschap op het gebied van de gezondheidszorg ter kennis brengen van de betrokken doelgroepen.
- Zoals is voorgesteld in het toekomstige meerjarenprogramma DAPHNE (2000-2004), de uitbreiding van de steun aan NGO's aanmoedigen teneinde deze in staat te stellen hun activiteiten, bijvoorbeeld op het gebied van de rechtsbijstand aan slachtoffers, te diversifiëren.

II.4.b : Werkgelegenheid en aanverwante vraagstukken

In haar eerste mededeling stelde de Commissie vast dat de lidstaten aandacht moeten besteden aan de arbeidsomstandigheden van au pair meisjes, van vrouwen die in bars of dansgelegenheden en in bepaalde seksshows en massagesalons werken. Zij adviseerde de lidstaten ook te zorgen voor een goede coördinatie tussen sociale diensten, gezondheidsinspectiediensten en diensten die toezien op de nakoming van de wet, met als doel slachtoffers te vinden en te helpen. Voor zover de Commissie weet, hebben de lidstaten geen gevolg gegeven aan deze aanbevelingen, hoewel zij over bepaalde middelen beschikken om controle uit te oefenen op de werkgevers. De Commissie acht het voor de lidstaten ook nuttig hun bestaande wettelijke voorschriften en administratieve controles alsmede de voorwaarden die gelden voor het uitoefenen van activiteiten in huwelijksbureaus en escortservices te herzien, aangezien dergelijke diensten in bepaalde gevallen worden gebruikt als dekmantel voor de activiteiten van vrouwenhandelaars.

Actiepunten lidstaten :

- Zorgen voor een passende coördinatie van de werkzaamheden van sociale diensten, gezondheidsinspectiediensten en diensten die toezien op de nakoming van de wet.
- De bestaande wettelijke voorschriften en administratieve controles alsmede de voorwaarden welke gelden voor het uitoefenen van bovengenoemde activiteiten herzien.

Actiepunt Commissie :

- In 1999 een vergelijkende studie maken van de bestaande wettelijke bepalingen en procedures welke gelden voor de bovengenoemde activiteiten.

DEEL III : SAMENWERKING MET DERDE LANDEN

De reële invloed die de verschillende, reeds op het niveau van de EU en op nationaal en regionaal niveau genomen initiatieven op lange termijn hebben zal, hoewel dergelijke initiatieven onontbeerlijk zijn, in sterke mate worden afgezwakt wanneer deze niet worden aangevuld met verreikende acties in de landen van herkomst en in de transitlanden. Daartoe dient de overheid in deze landen een hogere prioriteit te geven aan dit soort acties. De belangrijkste factoren die vrouwen ertoe brengen te luisteren naar valse beloften van ronselaars en het risico te nemen in de vrouwenhandel terecht te komen, hangen samen met armoede, werkloosheid en het gebrek aan kansen in hun land van herkomst. De economische achteruitgang in deze landen heeft een rechtstreekse invloed gehad op de omvang van de vrouwenhandel³⁵. Ook het gebrek aan opleiding en seksuele discriminatie zijn belangrijke achterliggende oorzaken van vrouwenhandel. De belangrijkste doelstellingen van het beleid van de Gemeenschap op het gebied van de ontwikkelingssamenwerking zijn onder meer de bestrijding van armoede, de bevordering van de eerbiediging van de mensenrechten, de bevordering van de integratie van emancipatie-aspecten in het beleid, de bevordering van de democratie en van duurzame ontwikkeling. Deze benadering kan eventueel ook worden aangevuld door het stimuleren van bepaalde proefprojecten (zoals voorlichtingscampagnes) op het gebied van de vrouwenhandel³⁶.

Zoals in de algemene inleiding is aangegeven, tonen recente trends in de vrouwenhandel aan dat de traditionele handel uit derde-wereldregio's is blijven voortbestaan, terwijl het aantal vrouwen dat de voorbije jaren de EU is binnengesmokkeld uit Midden en Oost-Europese aspirant-lidstaten en uit de Nieuwe Onafhankelijke Staten sterk is toegenomen.

De instrumenten die reeds worden gebruikt in het kader van programma's voor samenwerking met overheidsinstanties of ter ondersteuning van plaatselijke NGO's en maatschappelijke organisaties (in het bijzonder die welke zich bezighouden met mensenrechten, het gender-beleid en de toegang tot het recht), moeten in samenwerking met alle belangrijke landen van herkomst verder worden ontwikkeld. Er dient echter als onderdeel van het proces van toetreding tot de Europese Unie, ook bijzondere aandacht te worden besteed aan steun voor samenwerking met de aspirant-lidstaten.

III.1 : MIDDEN- EN OOST-EUROPA EN DE NOS

Bij het bezien van de mogelijkheden tot samenwerking tussen de Europese Unie en de NOS en de kandidaatlanden van Midden- en Oost-Europa in de strijd tegen de vrouwenhandel, kunnen drie soorten acties in aanmerking worden genomen :

- in de eerste plaats acties in het kader waarvan steun wordt verleend ter verbetering van de bestuursstructuren in belangrijke sectoren (bijvoorbeeld organen die toezien op de nakoming van de wet, rechterlijke organen). Zonder dergelijke structuren is het moeilijk om alle misdaadorganisaties die betrokken zijn bij de georganiseerde criminaliteit, inclusief vrouwenhandel, door te lichten en te vervolgen.

³⁵ Evenals, uiteraard, in het algemeen op de omvang van de smokkel van mensen die werk zoeken in het buitenland.

³⁶ Het zou nuttig zijn de delegaties van de Commissie en de ambassades en consulaten van de lidstaten van de EU bij de informatiecampagnes te betrekken.

Sinds de eerste mededeling is in het kader van de pretoetredingsstrategie op dit gebied veel gerealiseerd. Vooral in het kader van de "toetredingspartnerschappen" van maart 1998 wordt groot belang gehecht aan de ontwikkeling van de administratieve en juridische capaciteit van de kandidaatlanden van Midden- en Oost-Europa³⁷ en worden gebieden vastgesteld, waaronder de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit, die door iedere lidstaat bij voorrang moeten worden aangepakt.

Justitie en Binnenlandse Zaken is voor alle kandidaatlanden van Midden- en Oost-Europa een prioritair gebied in het kader van de versterking van de administratieve en juridische capaciteit. In 1999 gaan samenwerkingsprojecten tussen de lidstaten en de kandidaatlanden en hun administratieve organen van start. Een groot aantal van de op dit gebied geselecteerde projecten zullen bijdragen aan de doeltreffendheid van de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit en de vrouwenhandel³⁸. Voorts zal de Commissie in 1999 via de Vereniging van Europese Politieacademies (AEPC) steun verlenen voor de opleiding van de politiediensten in de kandidaatlanden van Midden- en Oost-Europa. Een van de opleidingsmodules heeft specifiek betrekking op de bestrijding van mensenhandel.

- De Commissie overweegt momenteel de mogelijkheid om de NOS in het kader van het TACIS-programma te helpen hun bestuurlijke en juridische capaciteit te verbeteren.
- In de tweede plaats acties in het kader waarvan steun wordt verleend voor de oprichting en de ontwikkeling van NGO's die gespecialiseerd zijn in de bestrijding van de mensenhandel. Deze hebben ten doel de door de overheid vervulde taken aan te vullen door middel van activiteiten op het gebied van de preventie van de mensenhandel³⁹ en van de bijstandverlening.

In het kader van de programma's PHARE- en TACIS-Democratie zijn eveneens projecten voor de "preventie van de vrouwenhandel" gefinancierd. Deze hadden ten doel preventiecampagnes op te zetten, sociale, medische en psychologische hulp te verlenen aan slachtoffers, uitvoerige programma's te ontwikkelen om slachtoffers van vrouwenhandel in de maatschappij en/of hun land van herkomst te herintegreren via beroepsleiding en juridische bijstand en de vorming op het gebied van de mensenrechten uit te breiden. Vooral de NGO "La Strada" heeft activiteiten ontwikkeld in Polen en de Tsjechische Republiek, die thans worden uitgebreid tot andere landen, inclusief Oekraïne en Bulgarije. Een van haar meest geslaagde acties

³⁷ Vanaf 1998 zal ongeveer 30 % van de bijstand in het kader van PHARE gaan naar activiteiten in verband met de institutionele opbouw.

³⁸ 9 projecten hebben betrekking op de versterking van de justitiële structuren, 8 op grenscontroles en immigratie, 4 op de opleiding van instanties die toezien op de nakoming van de wet en 1 op de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit.

³⁹ Via scholen en universiteiten verschaft informatie over de risico's van mensenhandel vormt een belangrijk onderdeel van het preventiebeleid in de landen van herkomst. Even belangrijk is het dat aan de pedagogische kringen een adequate opleiding en aangepaste methoden worden verschaft. In het kader van het programma SOCRATES (dat thans ook toegankelijk is voor aspirant-lidstaten) zou steun kunnen worden verleend voor aangepaste pedagogische methoden en voor de verspreiding van goede werkwijzen.

was een voorlichtingscampagne in Polen, die tegelijk met een campagne van de IOM in Oekraïne plaats had⁴⁰. Deze campagnes hebben tot goede resultaten geleid op het gebied van de bewustmaking en het opzetten van nieuwe netwerken en partnerschappen aangemoedigd. Deze hebben de impuls gegeven tot voorstellen voor nieuwe wetgeving en tot het opzetten van permanente structuren binnen de nationale administratieve diensten die tot taak hebben de vrouwenhandel te bestrijden.

- Teneinde de plaatselijke NGO's in de strijd tegen geweld te helpen partnerschappen met NGO's in de EU op te zetten, heeft de Commissie voorgesteld het toekomstige DAPHNE-programma toegankelijk te maken voor de kandidaatlanden van Oost- en Midden-Europa.

In de NOS hebben de verenigingen bij hun activiteiten ter bestrijding van de handel moeilijkheden (zowel op financieel gebied als wat de officiële steun betreft) ondervonden.

- In de derde plaats acties ter ondersteuning van samenwerkingsprojecten die mensen samenbrengen die in de lidstaten van de EU en de kandidaatlanden van Oost- en Midden-Europa op dit gebied werkzaam zijn (bijvoorbeeld rechters, officieren van justitie, politiefunctionarissen, ambtenaren, openbare diensten die zich bezighouden met immigratie en grenscontroles). Teneinde deze samenwerking te bevorderen, zal de Commissie ertoe aanmoedigen de aspirant-lidstaten met ingang van het jaar 2000 toegang te geven tot het programma STOP.

Actiepunten Commissie :

- Ertoe aanmoedigen het programma STOP toegankelijk te maken voor de aspirant-lidstaten van Midden- en Oost-Europa;
- Blijven gebruik maken van het PHARE-programma teneinde het juridisch kader, de structurele voorzieningen en de menselijke hulpbronnen op het gebied van Justitie en Binnenlandse Zaken te verbeteren in overeenstemming met het "acquis" teneinde de georganiseerde criminaliteit in het algemeen en de mensenhandel in het bijzonder doeltreffender aan te pakken;
- Concrete projecten ter bestrijding van vrouwenhandel via het programma PHARE-Democratie blijven ondersteunen;
- De bewustmaking en de opleiding van potentiële slachtoffers bevorderen in het kader van de programma's Socrates en Jeugd voor Europa.

⁴⁰ Deze twee "preventie"-campagnes werden in het kader van de Nieuwe Transatlantische Agenda georganiseerd van maart tot juni 1998. De Verenigde Staten verschaften de financiële middelen voor de campagne in Oekraïne, terwijl de Europese Unie de fondsen voor de campagne in Polen verschaftte via PHARE-Democratie. Volgend jaar gaan ook in andere Midden- en Oost-Europese landen preventiecampagnes van start.

Actiepunten EU, Raad en Commissie :

- Het programma DAPHNE, inclusief de bepalingen om het toegankelijk te maken voor de kandidaatlanden van Midden- en Oost-Europa, goedkeuren.
- Blijven gebruik maken van de werkgroepen van deskundigen waarin de EU en de kandidaatlanden van Midden- en Oost-Europa samenwerken of waaraan wordt deelgenomen door vertegenwoordigers van de kandidaatlanden van Midden- en Oost-Europa (b.v. de Werkgroep voor de tenuitvoerlegging van het pretoetredingspact inzake georganiseerde criminaliteit en de deskundigengroep inzake drugs en georganiseerde criminaliteit), teneinde de samenwerking bij de bestrijding van mensenhandel, inclusief vrouwenhandel, aan te moedigen⁴¹.
- De uitwisseling van informatie over vrouwenhandel bevorderen in de context van de met de NOS, en in het bijzonder met Rusland en Oekraïne, beginnende dialoog over met de georganiseerde criminaliteit samenhangende vraagstukken.

III.2 : SAMENWERKING MET ONTWIKKELINGSLANDEN

De bestaande communautaire programma's voor samenwerking met ontwikkelingslanden pakken de achterliggende oorzaken van vrouwenhandel, zoals armoede en werkloosheid, aan.

Wat de samenwerking met de staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan (ACS) betreft, is in het kader van de Overeenkomst van Lomé IV meer belang toegekend aan de verdediging van de rechten van de vrouw en de aanmoediging van specifieke acties die ertoe bijdragen dat vrouwen meer worden betrokken bij de belangrijkste activiteiten op ontwikkelingsgebied⁴². Dat blijkt ook uit het mandaat dat de Commissie in juni 1998 van de Raad kreeg voor de onderhandelingen met de ACS-landen over de herziening van de Overeenkomst van Lomé IV.

Tot nu toe is echter in onvoldoende mate een beroep op het Europees Ontwikkelingsfonds gedaan ten behoeve van specifieke projecten, zoals de verbetering van de wetgeving, de opleiding van magistraten en politiefunctionarissen ter bestrijding van vrouwenhandel en preventie- en bewustmakingsacties. De Commissie wenst tevens haar voorstel te herhalen om de dialoog met de ACS-landen over deze aangelegenheden

⁴¹ Een specifieke bijeenkomst van de deskundigengroep inzake drugs en georganiseerde criminaliteit (waaraan werd deelgenomen door alle lidstaten van de EU, de kandidaatlanden en Noorwegen) had plaats in Brussel op 13 november 1998 teneinde na te gaan welke praktische stappen kunnen worden gedaan om de justitiële samenwerking en de samenwerking op het gebied van de wetshandhaving, inclusief de mogelijke samenwerking - in een latere fase - met Europol, uit te breiden.

⁴² Zie in het bijzonder het pleidooi van de Commissie voor de versterking van de burgermaatschappij en de deelname van vrouwen aan het democratiserings- en ontwikkelingsproces in haar mededeling over de uitdaging van een partnerschap tussen de EU en de ACS-staten; COM(98)146 def. Er wordt specifiek verwezen naar het verschaffen van informatie over hun rechten aan vrouwen alsmede naar de toegang tot gerechtelijke instanties en sociale diensten.

aan te moedigen door een ACS-rapporteur aan te stellen die op de volgende Paritaire Vergadering het initiatief tot een dergelijke dialoog zou kunnen nemen.

Wat de samenwerking met de landen in Azië, Latijns-Amerika en het Middellandse-Zeegebied (ALA/MED) betreft, is een soortgelijke methode gevolgd als voor de ACS-landen, namelijk : bevordering van de bescherming van de rechten van de vrouw en van specifieke ontwikkelingsacties waarbij vrouwen betrokken zijn. De door de Gemeenschap gefinancierde programma's waren in het bijzonder gericht op arme en kansarme bevolkingsgroepen in stedelijke gebieden, waar vrouwen de grootste kans lopen het slachtoffer te worden van seksuele exploitatie en in handen te vallen van vrouwenhandelaars. Er zijn evenwel geen specifieke projecten op het gebied van de vrouwenhandel als zodanig gefinancierd.

Actiepunt Gemeenschap en lidstaten :

- Steun verlenen aan door de lidstaten van de EU en internationale organisaties in samenwerking met de NGO's, op te zetten onderzoek- en proefprojecten op het gebied van opleiding, preventie en bewustmaking, die in de ACS/ALA/MED-landen moeten worden uitgevoerd

Actiepunt Commissie :

- De bestaande financiële samenwerkinginstrumenten op de passende begrotingsonderdelen⁴³ ter beschikking stellen voor specifieke proefprojecten ter bestrijding van vrouwenhandel. Deze projecten moeten de partners ertoe aanmoedigen gebruik te maken van de kredieten voor samenwerking.

CONCLUSIES

In haar eerste mededeling van november 1996 stelde de Commissie een multidisciplinaire en "pijloverschrijdende" aanpak voor zodat alle instrumenten kunnen worden ingeschakeld waarover de EU krachtens het Verdrag beschikt (zowel wat de Gemeenschap als wat de derde pijler Justitie en Binnenlandse Zaken betreft). Tevens werd voorgesteld nog een stap verder te gaan door strategieën te ontwikkelen en maatregelen te nemen teneinde te kunnen optreden op alle niveaus van de georganiseerde criminaliteit en alle betrokken partijen te kunnen inschakelen in de strijd tegen de vrouwenhandel.

De Commissie is zich ervan bewust dat het hier een reeks ambitieuze maatregelen betreft ter bescherming van de samenleving en van de rechten van de vrouwen tegenover trafikanten en dat de tenuitvoerlegging daarvan een ware uitdaging vormt.

⁴³ Begrotingsonderdelen "Democratisering", "Vrouwen en ontwikkeling", "Medefinanciering van NGO's", "Gedecentraliseerde samenwerking", "Bestrijding van AIDS", "Bestrijding van drugs", "Demografie".

BIJLAGE

OVERZICHT VAN DE IN DEZE MEDEDELING VOORGESTELDE ACTIEPUNTEN

DEEL I: VERWEZENLIJKNINGEN EN NIEUWE INITIATIEVEN VOOR INTERDISCIPLINAIRE MAATREGELEN

I.1. : SAMENWERKING EN COÖRDINATIE

I.1.a : In de EU en tussen de lidstaten

I.1.b : Met internationale of regionale organisaties en andere partners uit derde landen

Actiepunten lidstaten - Commissie :

- De werkzaamheden in het kader van internationale en regionale organisaties bevorderen en er actief aan deelnemen.
- Gezamenlijke projecten tussen de Commissie en internationale en regionale organisaties ontwikkelen.

Actiepunt EU en Commissie :

- Verdere preventiecampagnes tezamen met de VS in derde oorsprongs- en/of transitlanden organiseren en steunen.

I.2 : VOORLICHTING, GEGEVENS, ONDERZOEK EN OPLEIDING

Actiepunt NGO's :

- Na goedkeuring van het DAPHNE-programma dienen de NGO's uitgebreid gebruik te maken van dit hulpmiddel om de informatie aan de slachtoffers en informatienetwerken te stimuleren en de beste methoden en opleiding te bevorderen.

Actiepunten lidstaten en Commissie :

- De Commissie zal via haar op vrouwen gerichte voorlichtingsbeleid de aandacht vestigen op het bestaan van vrouwenhandel en haar informatie betreffende alle op bestrijding van dit euvel gerichte acties van de Commissie uitbreiden.

- De Commissie zal in overleg met de lidstaten het accent van de bestaande richtsnoeren van het STOP-programma verleggen naar de voorlichting van slachtoffers betreffende methoden om hulp te zoeken, naar specifiek onderzoek, inclusief studies betreffende klanten van prostituees en de verschillende tussenpersonen in de mensenhandelsketen, om bij te dragen tot het ontwerpen van operationelere projecten, met name betreffende stelsels voor uitwisseling van informatie, en om een gerichtere samenwerking op opleidingsgebied te steunen.
- De Commissie zal via het STOP-programma een aantal onderzoeken bevorderen teneinde het mogelijk verband na te gaan tussen kindersekstoerisme en de ontwikkeling van de handel in zeer jonge vrouwen.

DEEL II : SPECIFIEKE AANDACHTSPUNTEN

II.1 : MIGRATIE EN AANVERWANTE VRAAGSTUKKEN

Actiepunten lidstaten EU :

- Opleidingsprojecten opzetten om vrouwenhandel te voorkomen en te bestrijden op het gebied van migratie en het opsporen van valse of vervalste documenten via de desbetreffende programma's van Titel VI (ODYSSEUS en STOP).

Actiepunten Commissie :

- Indiening van een wetgevingsvoorstel in 1999 ten aanzien van tijdelijke verblijfsvergunningen voor slachtoffers die bereid zijn als getuige op te treden.
- In 1999 een mededeling uitbrengen inzake bijstand aan slachtoffers, met inbegrip van slachtoffers van mensenhandel

II.2.: STRAFWETGEVING EN JUSTITIËLE SAMENWERKING

Actiepunten lidstaten :

- Hun standpunten ten aanzien van het toekomstige VN-protocol betreffende mensenhandel onderling naar behoren coördineren teneinde de bepalingen van dit protocol in overeenstemming te brengen, of althans verenigbaar te maken met EU-instrumenten, met name het Gemeenschappelijk optreden van februari 1997.

II.3 : POLITIËLE SAMENWERKING

Actiepunten lidstaten, Europol en Commissie :

- De lidstaten dienen de oprichting te overwegen van gespecialiseerde eenheden of coördinatie-eenheden op het gebied van de bestrijding van mensenhandel.
- Europol dient te worden aangemoedigd nauwere praktische betrekkingen met Interpol op dit gebied aan te knopen.
- De Commissie zal via het STOP-programma in overleg met de lidstaten de opleiding en uitwisseling van deskundige kennis bevorderen van politiefunctionarissen die zich bezighouden met de bestrijding van mensenhandel, met name op het gebied van de vrouwenhandel, en in coördinatie met Europol aanvullende methoden betreffende opleidingsvraagstukken ontwikkelen.

II.4 : SOCIALE BIJSTAND AAN SLACHTOFFERS EN WERKGELEGENHEIDSVRAAGSTUKKEN

II.4.a : Sociale bijstand aan slachtoffers

Actiepunt NGO :

- Met de steun van DAPHNE de samenwerking tussen de NGO's en de Europese netwerken in het algemeen verdiepen.

Actiepunten lidstaten :

- Steun verlenen voor de oprichting van opvang- en rehabilitatiecentra, wanneer dergelijke centra nog niet bestaan.
- Plaatselijke en nationale programma's voor de opleiding van personeel dat werkzaam is in de sociale sector en op het terrein van de gezondheidszorg blijven ondersteunen.

Actiepunten Commissie :

- De mogelijkheden die worden geboden door het programma INTEGRA, het programma LEONARDO DA VINCI en de programma's van de Gemeenschap op het gebied van de gezondheidszorg ter kennis brengen van de betrokken doelgroepen.
- Zoals is voorgesteld in het toekomstige meerjarenprogramma DAPHNE (2000-2004), de uitbreiding van de steun aan de NGO's aanmoedigen teneinde deze in staat te stellen hun activiteiten, bijvoorbeeld op het gebied van de rechtsbijstand aan slachtoffers, te diversifiëren.

II.4.b : Werkgelegenheid en aanverwante aangelegenheden

Actiepunten lidstaten :

- Zorgen voor een passende coördinatie van de werkzaamheden van sociale diensten, gezondheidsinspectiediensten en diensten die toezien op de nakoming van de wet.
- De bestaande wettelijke voorschriften en administratieve controles alsmede de voorwaarden welke gelden voor het uitoefenen van activiteiten in bijvoorbeeld bars, massagesalons, huwelijksbureaus, escortservices herzien.

Actiepunt Commissie :

- In 1999 een vergelijkende studie maken van de bestaande wettelijke bepalingen en procedures welke gelden voor de bovengenoemde activiteiten.

DEEL III : SAMENWERKING MET DERDE LANDEN

III.1 : MIDDEN- EN OOST-EUROPA EN DE NOS

Actiepunten Commissie :

- Ertoe aanmoedigen het programma STOP toegankelijk te maken voor de aspirant-lidstaten van Midden- en Oost-Europa.
- Blijven gebruik maken van het PHARE-programma teneinde het juridisch kader, de structurele voorzieningen en de menselijke hulpbronnen op het gebied van Justitie en Binnenlandse Zaken te verbeteren in overeenstemming met het "acquis", teneinde de georganiseerde criminaliteit in het algemeen en de mensenhandel in het bijzonder doeltreffender aan te pakken.
- Concrete projecten ter bestrijding van vrouwenhandel via het programma PHARE-Democratie blijven ondersteunen.
- De bewustmaking en de opleiding van potentiële slachtoffers bevorderen in het kader van de programma's Socrates en Jeugd voor Europa.

Actiepunten EU, Raad en Commissie :

- Het programma DAPHNE, inclusief de bepalingen om het toegankelijk te maken voor de kandidaatlanden van Midden- en Oost-Europa, goedkeuren.
- Blijven gebruik maken van de werkgroepen van deskundigen waarin de EU en de kandidaatlanden van Midden- en Oost-Europa samenwerken of waaraan wordt deelgenomen door vertegenwoordigers van deze kandidaatlanden (b.v. de Werkgroep voor de tenuitvoerlegging van het pretoetredingspact inzake georganiseerde criminaliteit en de deskundigengroep inzake drugs en georganiseerde criminaliteit), teneinde de samenwerking bij de bestrijding van mensenhandel, inclusief vrouwenhandel, aan te moedigen.

- De uitwisseling van informatie over vrouwenhandel bevorderen in de context van de met de NOS, en in het bijzonder met Rusland en Oekraïne, beginnende dialoog over met de georganiseerde criminaliteit samenhangende vraagstukken.

III.2 : SAMENWERKING MET ONTWIKKELINGSLANDEN

Actiepunt Gemeenschap en lidstaten :

- Steun verlenen aan in samenwerking met de NGO's, de lidstaten van de EU en internationale organisaties op te zetten onderzoek- en proefprojecten op het gebied van opleiding, preventie en bewustmaking die in de ACS/ALA/MED-landen moeten worden uitgevoerd.

Actiepunt Commissie :

- De bestaande financiële samenwerkingsinstrumenten op de passende begrotingsonderdelen ter beschikking stellen voor specifieke proefprojecten ter bestrijding van vrouwenhandel. Deze projecten moeten de partners ertoe aanmoedigen gebruik te maken van de kredieten voor samenwerking.

ISSN 0254-1513

COM(98) 726 def.

DOCUMENTEN

NL

06 05 04 16

Catalogusnummer : CB-CO-98-760-NL-C

Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen

L-2985 Luxemburg